

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Landstinget. № 255.

Anden Samling.

1ste Møde.

Torsdagen den 6te Marts.

(Fortf.)

Justitsministeren (fortsat): Jeg har i disse Bevillinger optaget de samme Clausuler, der sigtede til Fæstebøndernes Lær, som have været optagne i de af Cancelliet udfærdigede Bevillinger. Der er endvidere optaget andre Bestemmelser, som end yderligere sigte til dette Formaal, og jeg skal i saa Henseende kun paapege den Regel, at Besidderen erholdt en høiere Procentandeel af Kjøbesummen, naar han sælger til selve Fæsterne eller deres efterladte Slægt, end naar han sælger til Fremmede. Det kunde derfor ikke falde mig ind, naar et Crectionsbrev indeholder Bestemmelser, som tilfugte særlige Fordele for Bønderne, da ved Bevillingerne at lade dette ude af Sigte, forsaavidt en saadan Bestemmelse efter Sagens Natur kan optages i Bevillingerne, og kan medføre det Formaal, der har ligget til Grund for Crectionens Bestemmelser. Men det forekommer mig rigtignok ikke saa ganske let, saaledes som det af den hviitagede anden Landstingsmand for syvende Kred (Nyholm), blev udtalt, — det forekommer mig ikke saa ganske simpelt i Bevillingerne at kunne sørge for, at disse Bestemmelser blive tagttagne. I een Retning vil en saadan Bestemmelse nødvendigvis faae Indflydelse, og det er, naar der bliver Spørgsmaal, om det Minimum, der skal fastsættes som Kjøbesum der, skal komme til Indtagt for Lehn- eller Stamhuusbesidderen. Derved blive jo alle de Byrder, der paa hvile Besidderen, forinden den rene Indtagt af Bøndergodset kan komme ham tilgode, beregnede og anslaaede til en vis Værdi, og det er derfor ogsaa ganske i sin Orden, at dette Minimum, under hvilket Salget ikke til-

stedes, kan blive nedsat, naar der hviler særdeles Byrder paa Besidderen. Blandt Andet skal jeg holde mig til det Exempel, som den ærede Landstingsmand berørte, nemlig Crectionsbrevet for Stamhuset Gaane, — der senere er blevet et Baroni, — i hvilket det er paalagt Besidderen, at, foruden at han skulde lemfærdigt behandle Bønderne, skulde han ogsaa være disse med Understøttelse af Stamhusets Skove, med Bygningstømmer, forsaavidt Skovene saadant kunne taale, behjælpelig udi, at Bøndergodsets Bygninger kunne forbedres, og med Tiden blive i aabødsfor Stand. Nu kan man vel anslaae det Tommer, der efterhaanden har været udviist af Skovene, til en omtrentlig Værdi. Man kan ogsaa, naar man fastsætter Minimum af Salgssummerne, tage Hensyn til den Værdi, der jaaledes fra Baroniet er bortgivet til Bønderne. Men for det Første maa jeg bemærke, at den Værdiforøgelse, som ved Bygningstømmerets Udlevering er steet paa Bøndergaardene, og den Værdiformindelse, som Besidderen har havt ved at aflevere dette Tommer, kan ikke med nogen Nøiagtighed bestemmes, fordi Forbedringen af Gaardene ikke alene er kommen Bønderne tilgode, men ogsaa Besidderen, der, naar Stedet forbedres, ogsaa faaer en storre Indtagt af Godset. Men, hvad der endnu mere gjør det vanskelig at sætte en saadan Clausul, hvorved Ministeriet forpligtedes til, at der skulde fastsættes saadanne Bestemmelser for Afhandelsen, at de tilfugtede Fordele kom Bønderne tilgode, er det, at den Maade, hvorpaa disse Bestemmelser skulde komme Bønderne tilgode, er ved den mindre Kjøbesum; men Ministeriet har ikke nogensinde bestemt — og det har ikke nogensinde i de hidtil udfærdigede Bevillinger været bestemt — for hvor stor en Kjøbesum Bønderne skulde være berettigede til at